

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarivs Martini Lvtheri in Ionam Prophetam

Luther, Martin

Haganoæ, [15]26

VD16 B 3890

Et surrexit Ionas ut fugeret super mare a facie domini, & descendit in lapho.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35968

IN IONAM

toto regno suo obiurgandum mitteretur. Quam ue-
 ro non raro extreme uisum est ridiculum, si quis leui-
 ter Pontificem ausus est carpere aut perstringere. Ita
 plerunq; fit, ut Dei opera inuitio uideatur ridicula, nec
 factu possibilia, ut ratio etiã omni spe abiecta, ea quo- Opera Dei ra-
tioni ridicula-
 que contemptissime ridere, & subsannare non uereci-
 tur. Hęc tamen omnia nostre utilitatis gratia sunt,
 ut indubitanter credamus, Deum certo siquid dixerit
 aut incoeperit ad fastigium, suprema manu imposta,
 perducturũ, tã etsi terq; quaterq; in oculis humanis
 stultum & impossibile uideretur. Dei siquidem stul-
 titia sapientiũ est hominibus. 1. Corinth. 1. Atq; huius
 rei comprobandę, abunde argumento est hic Ionas.

Et surrexit Ionas ut fugeret su-
 per mare a facie domini, & descen-
 dit in Iapho.

Latina translatio unã cum interpretatione Se-
 p̄tuaginta, hic habet in Tharsis, ubi ego uerti, super
 mare. Nunc uero ne ab illiteratis, & amulsis asinis,
 aut alioqui malignis hominibus temeritatis accuser,
 meę uersionis rationem reddendã esse censeo. Dicunt
 autẽ Ionã nauigio isse Tharsum, quę urbs est Cilitię,
 unde Paulus erat oriũdus, Act. 9. Cuius rei nullũ pba-
 bile, et idoneũ reperitur in scriptura sacra testimoniũ.

Neq;

COMMENTARIUS

Sic Graeca $\epsilon\iota\varsigma$ Tharsis, aut super Tharsis. Hebraica lingua duabus
 $\delta\alpha\gamma\omega\tau\iota\varsigma$ uocibus mare nominat, ים uidelicet et תרשיש
 Iam, nedum magnum mare dicitur, sed & magna sta-
 gna, sicut Lucas mare stagnum aliquoties nominat,
 quod Christus saepe traiecit comitatibus discipulis iux-
 ta Tiberiadem Capernaum & Betsaida, quod à Io-
 hanne Capit. 6. & alijs Euangelistis mare Galileum
 dicitur. Sic quoque Moses Genesi. 1. dicit.

$\text{ולמיקוה המים קרא ימים}$

Et cōgregationes aquarum uocauit Iamum, id est, ma-
 ria. Porro תרשיש proprie magnum mare di-
 citur, quod stagnum non est, nec dici potest. Qua-
 le est Carpathium illud aut Cilicium, in quo Rhodus,
 Cyprus, & alia complures insulae sitae sunt, quodq;
 Paulus Actuum. 28. nauigasse scribitur. Et quod nunc
 Turca, Veneti, Galli, & Hispani obtinent. Protē-
 ditur enim à Cilicia usq; ad fines Hispaniae. Ita quoq;
 mare rubrum, & alia pleraque magna maria.

תרשיש recte nominantur.

Non secus quoque in Psal. 72. legimus. מלכי

$\text{תרשיש ואיים מינחה ישימו}$ Id est,
 Reges Tharsis & insulae munera offerent, id est, re-
 ges maritimi seu maris. Satis enim certo cōstat Thar-
 sum nunquam fuisse imperium, aut Regem habuisse,
 taceo

taceo multos reges. Ad hunc quoque modum rex Solomon naues suas emittebat in Tharsis, hoc est, super mare orientem uersus per mare rubrum, ut ex India aurum conueherent. Est autem nullo modo uerisimile aut probabile, eos tunc nauibus iuisse Tharsum, nisi super terram illos nauigasse contendamus, quo quid dici potest absurdius? Quandoquidem inter Tharsum, & mare rubrum non nisi itinera pedestria interiacent, id quod Cosmographis obscurum non est. Ita quoque canit Psalmus. 48.

ברוח קדים תשבֹר אניות תרשיש

In uento uehementi conteres naues Tharsis .i. naues maris. Sic Esaias Capit. 23. statim in principio.

שִׁירֵי תְרַשִׁישׁ וְהִלִּילוּ אֲנִיּוֹת תְרַשִׁישׁ

Ululate naues maris. Et ne numquam immorer, huiusmodi testimoniorum magna passim in scripturis uis colligi potest, adeo, ut etiam Hieronymus fateatur, rectius hic exponi atque intelligi mare quam Tharsum urbem. Neque uero Ionas certum locum ex negotio adornata fuga petebat, cum nusquam quicquam haberet rei aut negocij, unum hoc cogitans, ut conscenso mari fugam maturaret, parum sollicitus, quo a uentis aut undis iactando propelleretur, fugam, inquam, erat appetens, de loco non cruciabatur animo, quod etiam textus hic clare probat, eum uidelicet surrexisse, atque fugisse a facie domini. Et

COMMENTARIUS

eum certum suffugij locum ignoraret, mare cōscendere statuit, liberam faciens uentis, & fluctibus quocunq; tandem impellendi facultatem.

Iapho.

Iapho, ea est ciuitas, quæ alio nomine dicta est Ioppe, ubi nunc est portus, in quæ appellunt nauigātes Hierosolymā, sonatq; latine pulchrā aut formosam. Nauigauit itaq; Ionas à Hierosolymis, & Iudæa per mare, occidētē uersus, cui rei astipulatur hoc uerbū, quod fugeret à facie domini. Quis autē potest à facie domini fugere? an nō ubiq; esse credendus est? iuxta Psalmi. 138. testimoniū. Quo à spiritu tuo, aut à facie tua fugiā? Neq; uero Ionas tā uacors erat, aut nullius iudicij, ut nesciret Deū nusquam non esse, cū ipse post fateatur se seruū esse Domini, et Deum cœli et terræ colere, qui fecit mare & aridā. Atqui, et illud inaudierat Deum esse in Niniuen, præsertim cum decreuisset illorū maliciam punire uelle, & Ionā eò in hoc mittere. Est uero hoc ita intelligendū. Deus geminā habet præsentiam, unam naturalem, alterā spiritualē. Nam realiter in omnibus locis esse creditur, & recte quidē, cui rei suffragatur Esaias Cap. 66. cū inquit, Cœlum sedes mea, terra autem scabellum pedū meorum. Hæc ratione etiam in medio inferni, mortis, & peccatorū esse perhibetur, quod Psalmo paulo ante citato probatur. Si descendero ad infernum ades &c.

Deum esse
ubiq;.

Et

IN IONAM

Et sic quidem, nemo eius aut potētiam aut præsentiā potest effugere. Spiritualiter uero tantum ibi præsens est, ubi ita cognoscitur, hoc est, ubi eius Verbum, fides, spiritus & uerus Dei cultus uiget, & ibi quoque sui sunt, qui tantum sentiunt Deum eiusmodi esse Dominum, qui sua omnipotentia, in omnibus locis præsens sit. Cæterum impij hoc ipsum haud quaquam sentiunt, multo minus credunt, aut cōpertū habent Deū ubique esse, tametsi non raro hæc audiāt, eademque ab alijs audita apta cōmemoratione, prompte percensere queant. Ita haud difficulter à facie domini fugere possumus, migrantes eò, ubi nec Verbo eius, nec fide, nec spiritu, nec ulla Dei cognitione homines sunt instructi. Ad hunc modum Ionas fugit à facie Domini, relicta Iudæa, in qua Verbum Dei, spiritus, fides, & cognitio Dei que cultus erant, mare cōscendit, hoc est, in gētes proficisci cōtendebat, ubi nulla fides, nullus spiritus, nullum Dei Verbum audiebatur.

Eam uero à multis hoc loco quæstionem adferri uideo, num Ionas quoque peccauerit, quod mandato diuino dicto minus fuerit audiens, quodque fugerit à facie Domini. Prisci doctores quidem illi, nimium fuere propensi ad excusandum prophetas, & apostolos, aliosque spectatæ sanctitatis uiros. Qua quidem stulta sua humilitate eò delapsi sunt, ut non

COMMENTARIUS

Sācti nō prorsus à peccato liberi sunt.

mediocrem iniuriā scripturæ sanctæ intulerint, dum eam uiolenter torserunt, deprauaruntq; ne sancti uiderentur ulli peccato obnoxij. Quamquam hæc illorum officiosa humilitas ferenda sit, quam ex odio, et peccati detestatione iustitiæq; amore profectam esse satis constat, periculosum tamen est ita torquere, & resingere scripturam, illorum expositiones sequendo. Christus longe aliter apud Matth. 5. loquitur, cuius fore, ut cœlū, & terra aboleatur, priusq̃ unum tota, aut unus apex de scriptura depereat. Multo autem consultius est, ne nimis tribuamus sanctis quàm nimum, et ut in aliquibus eos defraudemus, quā quod Deo, & Verbo eius per iniuriam aliquid decidat. Si quidem citra sanctorum adminiculum, & suffragia saluari possimus, sine Verbo diuino non item.

~. Mordicus igitur nos uerba textus amplexi, cōstanter affirmamus, Ionam hic graue admisisse facinus, cuius gratia damnatus fuisset, si non in numerū electorum ante relatus, inq; libro uiuentium scriptus fuisset. Quis enim hoc negare audebit, Deum Ionæ præcepisse, ut in Niniuen prædicaturus abiret. Atqui & hoc certum est, Deum non toco, sed serio hæc præcepisse, atq; adeo non minore edicto, quàm quo Adamo esum de ligno scientiæ boni, & mali in paradiso interlaxerat. Dicit enim, malitia urbis Niniue ascēdit

ad

ad me, quæ quidem uerba nihil aliud significare possunt, quam Deum graui pœna totum Assyriorum imperium punire decreuisse. Et ne plus iusto sim prolixior, magno furore aduersus illos incanduerat. Iam & illud liquet Ionam uehementibus adeo mandatis de industria fieri immorigerum, dum fugam capessit, recusando obsequi, nihiloq; leuius peccauit hac sua inobedientia, quam Adam in paradiso peccauerat. Officij enim eius fuerat, nedum hoc diuinæ uoluntatis mandatum prompte suscepisse, sed summa etiam animi alacritate obijisse, & citius ceterum mortem appetiisse, quam diuinis iussis non obtemperasse. Quid enim potest esse aut execrabilius aut abominabilius quam uoluntati Dei reluctari? Vide qualem pœnam inobedientiæ dederit Adam, Saul, & populus Israëliticus. Imò pone tibi ob oculos saltem hic Ionam, et nisi me omnia fallant, opinor hunc sane lōge grauissimas, neglectæ uoluntatis diuinæ pœnas persoluisse, ut ipsa etiam pœna satis possit esse inditio, quam non fuerit uulgare peccatum, Dei mandatum negligēter præterire. Quam uero foeliciter effugit manus Dei conscenso iam mari, ut optabilius illi uisum sit, ter mortem in terra pertulisse. Et dum Ninuē iussus ingredi recusat, è puppi deturbatus in medium mare ab immani ceto absorbetur.

Ionæ peccatum.

Citra cuncta
 tionem Deo
 obediendū est.

2. 46. 216.

Ceterum hæc omnia, ut nos moniti cautiùs agamus,
 scripta sunt. Primū quidem ut illud disceremus eum,
 qui noluerit uolens Deo obsequi, oportere uelit no-
 lit magno suo malo, Deo dicto audientem esse, cū il-
 lius uoluntas nō possit non fieri. Videmus hic quoq;
 q; qui leuiculum quiddā ob gloriā omnipotentis Dei
 facere detrectauerit, huic multo grauius ferendū es-
 se suppliciū, adeo, ut nihil uideatur factu cōsultius, q̄
 citra moram prompte obsequi et dicere, fiat uoluntas
 tua, quēadmodum in coelis sic etiā in terra. Illud uero
 certissimum est propēsæ Dei in Ionā misericordiæ si-
 gnū, quod mox perpetrati peccati piaculū punit, nec
 ad tempus conniuenter dissimulando malum institu-
 tum Ionæ sinit sceleriter procedere, ut in eo perseue-
 rando nulla illi concessa sit cunctatio. Ut ipse quoq;
 non male cū Dauide dicere possit, Dominus corripuit
 me, sed morti nō tradidit me.

2. 5. 1. 5.

S E C V N D O ut
 immensam Dei misericordiam recte perdiscamus, nec
 quicq; nostris meritis sumamus aut imputemus, siue
 bonis siue malis, sed certo persuasum habeamus, nos
 nec peccatis damnari posse, nec bonis operibus salutē
 consequi, sed sola Dei gratia nos seruari, alioqui pe-
 rituros ex æquo cum sceleribus nostris, tum etiā bo-
 nis operibus, si peccatis onerati desperaremus, aut
 bonis operibus freti, falsam nobis fiduciā fingeremus.

Quan

Quandoquidē hic liquido perspicis, nullo bono opere Ionā promereri, ut illæsus in uentre ceti seruetur, atq; deinceps quoq; incolumis in terrā deponatur, uerum sola diuina gratia, cuius præclaram ille mentionē facit in hymno suo, quem in sequētibus audiemus. Cōtra & illud uides, abunde satis magna, & detestanda hic esse peccata, & tamen ob hæc non damnari Ionam, nec deserri, cuius rei caussam non aliam esse putes, quàm quod ille, tametsi magnis peccatis obnoxius sit, spem tamen, & animum non abiiciat, sed mordicus gratiæ Dei inherendo, ultro se pœnæ offert. Quod si enim abiecta spe, despondisset animum, nunq̄ ex his malis emerisset. Fecit enim fides sua pertinax, & in medijs peccatis, & morte uinci nescia, ut Deus sui non possit obliuisci, sed cogatur planè eundem incolumen iterum in lucem reducere, qua de re infra plura dicturi.

Cæterū, & hæc magnæ consolationis loco nobis memoriæ prodita sunt, uehementerq; animos nostros subleuant, uidentes sanctissimos quoq; homines maximis peccatis esse subiectos, nec nos solos miseros, & calamitosos esse peccatores. Sed illos quoq; fuisse homines ad peccandū natura pronos, & propensos, habuisse carnē, & sanguinē nō secus atq; nos. Ne uidelicet protinus omnē abiiciamus animum, ubi peccata

Sanctorū la=
psus solatio
nobis sit.

uerimus aut labimur, & ne e regno gratie per falsas, & erroneas hominum doctrinas impiamq; superstitionem excidamus. Nam quemadmodum in regno gratie nullum adeo grade, & detestabile peccatum esse potest, cuius non impetrari possit uenia. Ita quoq; extra gratiam nullum opus adeo bonum, & sincerum est, nulla uita tam sancta, & inculpate acta, quae non damnetur. Illud uero in regno gratie permanere dico, ne aduersus gratiam quoq; impietate nostra peccemus. Caterum aduersus gratiam bifariam peccatur. Primo, ubi peccata aduersus praeccepta Dei commissa hoc Diabolico auctario cumulauero, cum uidelicet omni spe impetrandae ueniae abiecta, impia desperatione uictus succumbo, haud quaquam credens Deum pro sua misericordia mihi admissa mea benigne condonaturum, nec quicquam reliquum esse gratiae. Vbi enim haec in animo uiget opinio, ibi nullam gratiam reliquam esse certum est, sed Deus cum omni sua gratia, & clementia impia negatione dehonestatus, atq; extrema ignominia affectus est. Et hoc deinceps non humanum sed Diabolicum, inquam spiritum sanctum peccatum est, quod nullam promerebitur unquam ueniam, quandiu in corde permanserit. Siquidem pugnat ex diametro cum gratia, per quam peccata sunt condonanda.

Bifariam peccatur contra gratiam.

Porro illud in regno gratiæ permanere dicitur, ubi me quamlibet grauius peccatis onustum, diuinam Permanere in tamen gratiam delictorumq; cōdonationem impetra regno gratum non diffido aut despero, sed pertinaciter persequor. Nihil minus suatum habeo, etiamnum superesse gratiam, & peccatorum ueniam, tametsi uiderem aut sentire me Dei omniumq; creaturarum iracundia deuorandum esse. Nec aliter loqueretur mea conscientia, quam de impetranda gratia actū esse, nec Deum uelle mihi ignoscere. Et hoc tandem est gratiam Dei super omnia extollere, laudare, & magnificere, cuius fiducia aduersus iram, & iudicium nobis pugnandum est. Quod & Iacobus in sua epistola testatur inquit, Misericordiam aduersus iudiciū gloriari, hoc est, gratiam ualere, & magni esse momenti, plusq; posse, quam omnem iram, iudicium & cōdemnationem Dei. Qui nunc ista, nulla hæsitatione distractus, constanter credit, ille magno animo aduersus iracundiam, & iudicium Dei gloriari potest. Qui hoc non poterit, penes hunc pugnat iudiciū aduersus gratiam, nec fieri potest, quin gratia pessum eat, inualecente, & dominante iudicio ad mortē, & cōdemnationē. Quæ admodum contra, ubi sola gratia confidenter locum obtinet, ibi iudiciū irritum fieri necesse est, atq; adeo solum gratiam ad uitā, & perpetuam fælicitatem po-

COMMENTARIUS

tenter dominantem penetrare, sicut hic in Iona hæc omnia accidisse uidemus. Et hæc quidem non potest dici humana iusticia, quæ nostris operibus, & uiribus nitatur, sed angelica, at quid dixi angelica? immo diuina potius iusticia dicenda est, quæ sola fide, et spiritu sustentata, sine omnibus operibus ex sola gratia p̄det, id quod omnibus operibus factu est impossibile. Hæc enim omnia in corde, & conscientia peraguntur, quo nullum peringere aut inesse potest opus.

Operum fiducia pestilens.

SECVNDO, peccatur aduersus gratiam, quoties hac detestanda persuasione bona opera facio, ut hinc spe, & fiducia concepta meam conscientiam fultiam atq; confirmem, quasi apud Deum operum multitudine iustificari queam aut uelim, nec adsit peccatum amplius. Hac etenim falsa persuasione gratiam mihi inutilem, & irritam facio, tanquam superuacaneam aut non necessariam, dum id operibus tribuo, quod gratiæ proprium, & peculiare est. Atq; hic iterum impia, & nefaria abnegatione diuinam gratiam conspurcamus, qua quid dici potest execrabilius? iamq; hic non amplius diuina sed Diabolica regnat, & manet iusticia, quæ ueniam nunquam merebitur, quam diu incognita permanserit. Et hoc tandem est extra gratiæ regnū esse, & uiuere, neq; non contra gratiā detestabili impietate peccare, quoties

ties

ties ita nonnullis operibus freti, uanam, & impiam
 iusticiae probitatisq; persuasionem induerimus, non
 requirētes aut postulantes peccatorum ueniam, mul-
 to minus gratiae cupidi sumus, uerum gratia, & ue-
 nia in totum contempta, ipsis operibus iustificatio-
 nem obtinendam esse arbitramur. Et sic quidem Iaco-
 bi sententia praepostero ordine inuertitur, nec am-
 plius dici potest, misericordiam gloriari aduersus iu-
 dicium, sed opera gloriari aduersus iudicium. Imò
 opera gloriari aduersus misericordiam. Atque illud
 peccatum est in spiritum, quod remitti nequit, hoc
 est, uacat gratia per quam remitti possit, ueluti o-
 mnia reliqua peccata, quae non hoc proposito perpe-
 trantur. Cetera quippe peccata eam pertinaciter
 obtinent fiduciam, adhuc uidelicet superesse gra-
 tiam, & ignoscendi locum, & maiorem quidem
 quam sint peccata. Ceterum haec peccata, & bona
 opera, submota ab oculis gratiae, omnem quoque fi-
 duciam impetrandae ueniae repudiant, estq; planè pec-
 cato persuasum, nihil reliquum superesse gratiae, quae
 uellet aut possit ignoscere. Bonis autem operibus gra-
 tia uilis uidetur, & nihili, & non necessaria aut
 conducibilis. Ad hunc modum, & peccata, & bo-
 na opera regno gratiae exciderunt, peccantq; ad-
 uersus gratiam.

Ex his nunc facile intelligi potest, quid sibi uelit Chri-
 stus, cum inquit peccatum in spiritum sanctum nec
 Peccatum in hic nec in futuro remittendum esse, Matth. 12. Marc. 3.
 spiri. sanctum Et Iohannes ubi docet pro peccato mortali non esse
 quod sit. orandum. Mortale namq; peccatum, peccatum in
 spiritum sanctum uocat. Cuius rei summa hæc est.
 Quicumq; peccatis grauatus desperauerit, aut fretus
 operibus uanam fiduciam sibi finxerit, in spiritum san-
 ctum, & gratiam peccat, culpæ nunq; remittendæ ob-
 noxius. ^{N. S. inuocantibus} Iam mei quidē officij esse haud quaquam inficior,
 ut orem pro eis, quò à tali peccato liberati conuer-
 tantur, & resipiscant. Quod autem Deus in tali pec-
 cato constitutis, sit clemens, & propicius, utq; sua
 gratia maioris sit momenti, & ponderis in illorū cor-
 de, quàm eiusmodi peccatum, quemadmodum in
 alijs peccatis ferè fit. Illud uero nullo modo orandum
 est, cū res absurda, & factu impossibilis. Hic enim
 planè mihi ipse dissiderem orando pugnantia, ut &
 gratia Dei minoris aestimetur, & maioris fiat quoq;
 quàm illud peccatum. Quod quidem nullo modo fie-
 ri potest aut sperandum est. Sed aduersus illos potius
 mihi orandum esse intelligo, id quod Moysen quoq; fe-
 cisse legimus Nume. 16. ubi aduersus Core orat, in-
 quiens. Ne respicias sacrificia eorum. Quippe Co-
 re, & ipse animū induxerat operibus aliquid efficere

ram Domino, nec poterat alia ratione suoq; maximo malo grauius peccare aduersus gratiam, & hoc in eo tolerandum non erat. Alioqui omnia peccata ferenda sunt, gratiam non tollentia aut pernegantia, sed eandem dominari permittentia. Atq; de peccato in spiritum sanctum iam ferè satis diximus.

Ceterum quid Ionam, quo minus Deo obsequens fuerit, potissimum impulerit, quod adeo grauatim Niniuitas accesserit, ferè ab omnibus hic quæri solet, & percensentur quidem multæ rationes. Vnã quidã eius officij recusandi causam esse uolunt, quod uide rit sibi delegari munus prædicandi, nouũ & inauditum, cum præ ceteris omnibus Prophetis ipse solus ad tam potentem regem extra patriam peregre mittitur. Cum nusquam memoriæ proditum legimus, Deum unquam ullum prophetam è regno Israëlítico ad tam longinquam regionem, tamq; magnificũ principem ablegasse. Quia uero Ionæ hoc mandatum uisum est prorsus insuetum, & inauditum, cuius nullum extare uidebat exemplum simile, non uulgariter animus eius cõmotus est admiratione quadã prodigiosa, dum se unum posthabitis alijs à Deo mitti intelligit. Veluti naturaliter in eiusmodi casibus caro affecta est, ut difficulter, & grauatim adgrediamur, si quid Deus per nos est innouaturus aut effectum red-

Quid mouerit Ionã, quor non obtemperarit Deo.

ditur

C O M M E N T A R I V S

diturus . Sicut Petrus, Iohannis ultimo, iam certus de morte sua, ad Iohannem subsequentem conuersus curiose respicit, rogans quid Iohanni faciendū aut perferendū foret . Nec uidemus ultimo tamē, nobis etiam solis diuini mandati iussa esse capeſſenda, quamlibet reluctantibus, non ſecus quā hic Ionæ accidit, qui, dum à ſuis deſerta patria pertinaciter abire recuſat, poſtremo ſolus in mare proiectus, etiam eſca fit ceto, dum immani riſtu abſorbetur, ubi aliā cogitationē habere nō potuit, ſe ſolū cū Deo eſſe in cœlo, et in terra . Hæc uero res eſt factu grauiffima .

Neq; hoc improbabiliter aut inepte dici poteſt, Ionam tanti regis timuiſſe magniſcentiam . Sunt etiam nonnulli in ea opinione, ut putent ob hoc eum deuiſſe delegatam prouinciam, quod ſollicito animo timuerit, ne, quod prædictum eſſet Niniuitis, non ſortiretur euentum, ſuamq; prophetiam fore uanam, et irritam, id quod & factum eſt . Quo circa maxime fuiſſe anxium, & ſollicitum, ne mendacis, & pseudopropheteæ crimen incurreret, cuius Verbum nec uerum, nec à Deo miſſum eſſet . Hæc uero cauſa nulla eſt, ſiquidem Ionas planè compertum non habebat, quid futurum eſſet, cum quartum capitulum, dicat eum è ciuitate egreſſum expectaſſe, do nec urbs interiret ſicut Sodoma, & Gomorrha, & pro

IN IONAM

propterea indignari quoq; dum se frustratū sua spe
 uidet. Vnde liquido colligi potest, hāc ueram eius in- *
 obedientiæ fuisse causam, quod Ninuitis ut gētibus
 parum ex animo fauerit, habueritq; etiamnum carna-
 lem quandam, & Iudaicam de Deo opinionem, ac si
 Deus tantum esset Iudæorum Deus, non etiam gen-
 tium. Quare hoc animo fuisse haud dubium est, ut
 cogitaret Ninuitas indigniores esse, quā quibus
 Verbum, & gratia Dei annuncianda sit, cum non
 sint populus Dei, hoc est ex Iudæis aut Israēlitis oriū-
 di. Qualem opinionem carnalem quidem illam pri-
 mitus obtinebant, & Apostoli, Christi regnum ex-
 ternū fore, & carnale, & post, ubi idē spirituale co-
 gnouerant, constanter tamen in ea opinione perdu-
 rabant, gentibus non esse annunciandum regnum
 Christi, sed solis Iudæis offerendum, nec alijs quā
 Iudæis prædicandum esse Euangelium. Act. 8. do-
 nec Deus per uisionē Petro cœlitus reuelarit Act. 10.
 Perq; manifestam Pauli, & Barnabæ uocationem,
 Act. 13. prodigijsq; & signis, demum quoq; com-
 muni Apostolorum concilio ratum fecerit Act. 15.
 Gentibus etiam datam, & annunciandam esse ean-
 dem cum Iudæis gratiam, & se Deum quoq; esse gen-
 tium, & non tantum Iudæorum.

Difficiliter enim credebant Iudæi extra Iudaismum

COMMENTARIUS

& Israël, adhuc gentes esse relictas, quas populū Dei
 quis dicere possit, præsertim quoties memoria repete-
 bant tot Prophetarum oracula, nihil aliud quàm po-
 pulum Israëliticum, & Abrahæ semen sonantia, &
 dum penes ipsos adeo solos, Dei Verbum, cultus, lex
 & Prophetæ uisebantur. Ut Paulus etiam nulla alia
 inductus causa epistolā ad Romanos scripsisse uidea-
 tur, in qua efficaciter, & potēter demonstrat, Deum
 non solum Iudeorum fuisse Deum, sed etiam gētium.
 Nihil enim perinde hodie quoq; Iudeis est obstaculo,
 atq; illud quod non credant, gentes non minus esse
 Dei populum, quàm Iudeos. In ea itaq; opinione,
 & Ionam fuisse nemo facile inficiabitur, quæ quidem
 illi magni lapsus occasionē præbuit, ut suo quoq; ma-
 ximo malo, ad hæc uitis albæ similitudine, neq; nō ef-
 ficacissimo testimonio cœlitus exhibito didicerit, Dei
 Ninuitarum quoq; urbem, ipsosq; Ninuitas suū fuis-
 se populum. Itaq; sicut Christus ad discipulorū suo-
 rum carnalem illam quidem de regno cogitationē, fal-
 sam tamen, connuet, sic Ionæ quoq; non dissimilem
 carnis opinionem benigno animo distimulat. Quam
 enim hætenus graue, & arduum creditu fuerit, us-
 quam esse Christianos, qui Romano Pontifici non es-
 sent subiecti, neminem esse qui illud ignoret, opi-
 nor. Vbi tamen præter perditam hypocrisim, præter
 simus

Quæ fuerit
 Ionæ lapsus
 occasio.

IN IONAM

simulatam uitae sanctimoniam, praeter imposturas,
 & animarum perditiones, & bis mille nocendi artes,
 praeter erroneam scripturarum interpretationem, ni-
 hil conspiciebatur. Quid factum fuisse credendum
 est, si apertis scripturarum testimonijs, Papatus fuis-
 set adprobatus, sicut Iudaismus erat. Qua uero de-
 testatione, quibus diris, & execrationibus Turca-
 rum, Iudaeorum, & gentium conuersationem abomi-
 nantes, unicuique Papatum deuotissime fuisset am-
 plexi. Hac opinione Ionas quoque de Iudaismo, & re-
 gno Israëlitico carnaliter hallucinatus est.

Et hoc est quod dicit Capit. 4. propterea se fugisse,
 quod probe compertam habuerit, quam propitius,
 et misericors esset Deus &c. Quibus uerbis plane in-
 dicat, grauter et aegre tulisse se, tam obuiam tanquam
 ad miseresendum propensam Dei misericordiam,
 qua Niniuitas quoque iam benigne complexus sit, uo-
 luisseque propterea multo libentius hoc muneris nunquam
 sibi à Deo impositum, imò potius mortuum esse, quam
 quod diuina gratia, solis Iudaeis peculiariter promissa,
 gentibus etiam sit communicanda, quibus neque sint
 eloquia Dei, neque lex per Mosen tradita, neque ulla
 ceremonie, sed ne Prophetæ quidem. Sed quæ pla-
 nè aduersus deum, et populum eius sepe numero sedi-
 tiose, & hostiliter pugnauerint. Quod autem haec

D

COMMENTARIUS

fuerit Ionæ opinio, illud indicio est, quod Deus iracū-
diam eiusq; animum commotum his uerbis compe-
scat, Non parcam Niniue &c. Quæ quidem uer-
ba nihil aliud indicant, quàm Ionã nimis indigne tu-
lisse, quod urbs à Deo nō sit euersa funditus, nec aliã
tanti stomachi, & querelæ causam habet, quã quod
Ninuitis ignouerit, uidens rem longe aliter succes-
sisse, atq; ille futurum prædixerat, & semet omni
spe frustrari. Ita hæc res gesta non leuem aut uulga-
rem nobis præstat consolationē diuinæ misericordiæ.

Personarum
nullus respec-
tus.

PRIMUM quidem, ne ignoraremus apud Deum
nullum esse personarum respectum. Et ne quem te-
mere iudicemus, aut de quoquã quamlibet profliga-
tæ uitæ desperemus. Siquidem Ionas hic in persona-
rum respectu prorsus absorptus est, adeo ut Ninui-
tas ad populum Israëlitiũ collatos apud Deum æsti-
met pro nihilo, audacter eosdē mortis reos esse pro-
nunciens ut condemnatos. Quinetiam omni spe de-
posita nunq̃ fore opinatur, ut illi gratiam à Deo im-
petrent, sed omnino illorum interitum magno desyde-
rio expectat, non aliter cogitans. Cuius uero prætij
sunt peccatores, aut qua tandem re digni æstiman-
di sunt, quibus neq; lex neq; ullæ sunt ceremoniæ?
Quod si tamen, & illis gratia communicanda est,
quid tunc facit Israël tot legibus, tot ceremonijs oner-

rata, si gentibus non est melior, aut nulla re præpo-
 leat, & gentes sine legibus, & eiusmodi innumeris
 ceremonijs ad eandem gratiam perueniunt? Quod si
 ita se res habet, tunc aliter apud animum meum non Iudeorū lex
 possum statuere, quàm Iudeorum legem, & cerimo sublata
 nias esse superuacaneas, quibus frustra defatigantur,
 quasq; per integrum diem, grauter aestuantes labo-
 rantesq; perferūt, & hæc à tali sudore immunes aqua
 lem tamen nobiscum denarium auferunt. Qui uero
 fieri potest, ut hæc laboris, & sudoris inæqualitas Iu-
 deorum animos nõ magnopere commoueat, atq; ad
 obmurmurandum patrifamilias non ualde prouo-
 cet? Imò qui hæc tanquam parum iusta factuq; impos-
 sibilita coram Deo non uideantur?

Vide uero quàm tota uia erret, hanc animi cogi-
 tationem sequutus. Quippe ubi nullum prorsus opi-
 natur locum esse gratiæ, sed meri furoris exaspera-
 tam iracundiam, ibi omnium maxime abundat gra-
 tia. Et ubi putat Verbum Dei contemptissime habi-
 tum multo minus susceptum iri, ibi potissimum de-
 uote, & humiliter illud amplectitur homines. Ita, ut
 experimento proprio plane perdidicerit, neminem
 esse iudicandum, neque de quoquàm spem abijcien-
 dam, multo minus diuinæ gratiæ locū aut terminum

COMMENTARIUS

praefigendum, sed nec tempus nec modum praescribendum. Sed neque personam aut merita praeposenda, id quod carnales Iudeorum cogitationes faciebant. Diuinis iussis SECVNDO, ut nihil cunctantes aut causantes obedendum est. tes quantotius mandatis à Deo acceptis, obsequentes simus, parum solliciti, quam illa caeteris rebus sint apta aut conuenientia. Sed libenter dicto audientes propter Deum pro stultis habeamur, omnem honorem illi deferentes, quod solus ipse sit sapiens, iustus, & uerax in omnibus uerbis, & operibus suis. Quemadmodum Abrahamum fecisse sacrae testatur litera, ubi filium suum Isaac immolare iussus, non querit, neque cum Deo expostulat, quam haec priori promissioni conueniret, qua Deus ante fuerat pollicitus fore, ut in Isaac benediceretur illi semen. Quod si enim incertus animi, multum diuque apud se deliberasset, aut quaesiuisset, factus fuisset longe perturbator atque incertior. Quae quidem animi haesitatio atque perturbatio inobedientiae causa demum illi haud dubie fuisset, non secus atque Iona, qui dum Niniuitas cum Israelitis confert, & obsequi cunctatur, fit, ut prorsus Dei iussis inobedienter reluctetur. Caeterum si simplici animo perstitisset ita cogitando, Quorsum uero ad te attinet, quod Deus Israelitas uarijs cum legibus tum ceremonijs onerare uoluerit, Niniuitas uero non item-

Si

Siquidem illi in manu est, utrisq; suam impertire gratiam, ita, ut Israëlítico ob impositas seruatasq; leges, & ceremonias nihilo plus largiatur, nec Niniuitis ob earundem inopiam nihil detrahat. Quorsum uero ad te attinet quod hæc Israëlitis seruanda mandat, alijs autem minime. Vnusquisq; suæ fidei concreditū munus fideliter, & strennue obeat, quippe gratia nihil omnino ex æquo impertietur, & operantibus, & non operantibus, ueluti Paulus docet Roma. 4. Et hæc quidem ratione cum Abrahamo in obediētia atq; obsequio permansisset.

Et dominus suscitauit uentum magnum, & facta est tempestas magna in mari, & nauis &c.

Hic ob unius peccatum omnes pariter periclitari uidemus. Quippe propter Ionam solū a deo hæc tempestas concitata est. An non hoc iniurium aut iniquum esse uidetur, quod apud Deum ob unius peccatū puniantur etiā innoxij? Alienāq; culpam cæteris quoq; fraudi esse? Illud certius est quàm ut infitiādi locus relictus sit, Deum nō esse iniustum, sed nec iniuste facere, quicquid tandem fecerit. Neq; enim illi ullam legem, hoc aut illud sic statuendi aut omittendi possumus aut debemus præscribere. Vbi uero legibus lo-

Multos adfici-
git Deus ob
unius pecca-
tum.